

HVIEZDOSLAVOV KUBÍN

celoštátna prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy,
v tvorbe detských recitačných kolektívov a divadiel poézie

Info 5/ 22.06. 2019

Vydali: Národné osvetové centrum Bratislava a Mestské kultúrne stredisko Dolný Kubín

Pá O. Hviezdoslav XVI

*Kto do hláv vtĺka nám svoj svižný súd?
Je jún, jas slnc sa snažne násobí,
keď hľadá hádam verša zásoby,
z ktorých je ťažké niečo zabudnúť.*

*Veď vieme, sa nezabúda na Kubín...
A keď sa zabudne, tak raz zas spomenie sa,
ako keď svieži vánok z chladivého lesa
priložíš sta liek choré na klby.*

*Po troche veť už pribúda nám šedin
Kubín však, ten je ešte rúči,
aj teraz, keď sa s nami lúči.*

*A my, čo vyrástli sme v jeho lúči,
hľadáme toho, čo ho po nás zdedí,
nech sa už teraz od nás rúče učí.
(jkb)*

Laco Kerata má rád rozprávkové pravdy

Je vyštudovaný divadelný režisér a dramaturg, spoluzakladateľ a herec divadla Stoka, divadelný, rozhlasový a dabingový režisér, prozaik, básnik, dramatik a prekladateľ. Laco Kerata má na konte viacero divadelných a rozhlasových hier, dve zbierky poviedok, zbierku básní, román. A okrem toho všetkého účinkoval na 65. ročníku Hviezdoslavovho Kubína v rámci programu Rádio Devín na cestách.

Aké to bolo opäť si zarecitovať na Hviezdoslavovom Kubíne?

Super. Recitoval som text Mareka Vadasa Posledný pokus z knihy Zlá štvrť. Mareka mám rád ako človeka i ako autora, pretože je tiež taký trochu nonsensový ako ja, a preto som si vybral jeho text.

Nemali ste trému?

Nie. Ja dosť veľa hrám a tam si musím zapamätať kvantum textu. Tu som to čítal, takže to bolo v pohode.

Kedy ste na Hviezdoslavovom Kubíne recitovali prvý raz?

Ako dieťa som recitoval a aj som sa umiestňoval na rôznych mestských, obvodných, okresných kolách, až som sa v deviatej

triede prebojoval až sem so Kubína. Recitoval som Váľkovu báseň Len tak a pamätám si, že aj keď som sa cítil dosť dospelé, bolo mi vyčítané, že som mladý na recitovanie takej až príliš milostnej básne. Dnes to už beriem s úsmevom. Dolný Kubín má krásnu atmosféru, niekedy mám pocit, že prichádzam do inej krajiny. Preto som sem vždy rád chodieval a chodievam.

Z času na čas sa objaví váš text aj na súťažiach. Počuli ste už nejakú interpretáciu svojho diela?

Počul som jednu dievčinu, ktorá v Bánovciach recitovala moju poviedku Hortenzia. Spracovala ju veľmi avantgardným spôsobom.

Boli ste spokojný?

Áno. Ako autor rád nechávam priestor realizátorom, aby sa s mojimi textami pohrali a spracovali si ich podľa seba. Je to potom taký vzájomný tvorivý dialóg, kde ja môžem prostredníctvom svojho literárneho či dramatického textu obohatiť recitátora či divadelníka a on zasa môže svojím vkladom obohatiť, ozvláštniť alebo dotvoriť môj text.

Pokračovanie na 3. strane

Psychikou na prednes

Deti mali úlohu hľadať poklady a povedať, čo pre nich znamená poklad. Druháčka okamžite zareaguje slovom láska. „Mňa fascinuje, že tieto deti začínajú vnímať iné veci, akoby prapodstatu, a dokážu ju aj pomenovať. Sú si vedomí, čo v živote má pre ne hodnotu, a vedú to dať najavo, rozprávať sa o tom bez zábran. Táto generácia ma naplňa veľkou nádejou, lebo u detí badám skok na duchovno. Som šťastná, že sem prichádzajú, veciam rozumejú a pomenovávajú ich. To je záruka, že budú vedieť zrealizovať zmenu.“ (ep)

Súčastou Hviezdoslavovho Kubína nie sú len recitátori, divadelné súbory a súťaženie. Pravidelne sa koná aj tvorivá dielňa alebo workshop. Tento rok si to pod svoj patronát zobrala lektorka Eliška Sadileková. Názov dielne bol Možno je to aj tvoj príbeh a bola určená hlavne mladším recitátorom a ich rodičom, pretože sa stalo už zvykom, že rodičia chodia svoje ratoľstí podporovať. Ako to celé fungovalo?

Chceli sme rodičom umožniť, aby aj oni mohli nakuknúť do toho, ako sa dá s deťmi pracovať. Pretože moja skúsenosť je, že rodičia sa začínajú zaujímať o to, akoby mohli svojím deťom pomôcť pri pripravovaní prednesu. Pracovali sme s knižkou Kláry Jarunkovej O psovi, ktorý mal chlapca. V zásade mi išlo o dve veci, ktoré považujem v prednese za veľmi dôležité: rozvíjali sme rôznomyšlienkové roviny v texte a hľadali sme to, čo je nevy povedané v slovách. A druhá vec sú emócie. Dnešná doba nás ešte stále núti potláčať ich, a keď sa s deťmi o tom nebudeme rozprávať, nebudeme ich učiť identifikovať emócie, pomenovať ich, tak ich nebudú vidieť ani v tom príbehu. Postavy sú však zaujímavé práve tým, že prežívajú nejaké emócie.

Nie je to pri malých deťoch viac o tom, aké emócie vie objaviť ich rodič, pedagóg a posunúť ich ďalej deťom?

Je to aj o tom. Preto bola tvorivá dielňa otvorená aj pre rodičov, a bolo užitočné, keď nejakí prišli. Samozrejme, ide o rozhovor. My dospelí musíme deti k tomu naviesť a hlavne sa ich správne pýtať. Nielen, že čo bolo v škole, ale aj to, ako sa cítis a čo prežíváš? Mám skúsenosť, že práve malé deti sa už dnes neboja a majú túžbu emócie pomenovať. Len im musíme my dospelí pomôcť.

Dielňa bola špecifická, pretože nebola pre konkrétnu skupinu ľudí, účastníci prichádzali a odchádzali. Aký bol o ňu záujem?

Raz prišli rodičia s dieťaťom, potom prišla skupinka dievčat zo súboru, potom ďalšie deti, ktoré už dorecitovali... Bolo to také pestré. Keď boli recitácie IV. a V. kategórie, tak sme sa venovali

technike prednesu. Snažila som sa im pomôcť uvoľniť sa pred prednesom po psychickej aj fyzickej stránke a pripraviť ich na prednes, aby im dopadol čo najlepšie.

Psychické uvoľnenie pred prednesom je veľmi dôležité. Dá sa to naučiť?

Dá, a sú na to podľa mňa veľmi jednoduché techniky. Som presvedčená, že aj život je jednoduchý a my si ho iba komplikujeme. A toto je ten istý prípad, ak identifikujem, čo mi beží v hlave, tak to viem preformátovať. Úplne jednoduché. Samozrejme, že to nejde lusknutím prsta, treba to trénovať a venovať pozornosť každému momentu. Nemôžeme ísť na autopilota, ale učiť sa pozorovať to, čo sa deje, pomenujem to, a potom viem aj identifikovať, prečo mám stres a trému. A keď to identifikujem, tak potom viem aj ovládnuť myseľ.

A psychické uvoľnenie má prísť hneď ráno, alebo stačí pár minút pred prednesom?

Ideálne by bolo, keby sa na tom pracovalo sústavne. Ide práve o to, že to nemôžeme púšťať zo zreteľa ani v bežnom živote. Lebo aj mimo recitácie je pre nás výhodou, ak sme v pokoji a bez stresu. So stresom prichádza na javisku tréma. Ktorú má asi každý.

Zrejme ju netreba potláčať, ale vedieť sa s ňou zžiť. Dá sa aj s tou trémou pracovať?

Áno, je to na tom istom princípe. Identifikujem prečo mám trému, čo mi beží v hlave, lebo každý vie povedať, čo v tej chvíli počujem: dostanem okno, pomyľim si text, zabudnem ako sa mám hýbať, nebudú ma počúvať, zle ma ohodnotia... Niečo za tým vždy je, čo trému spôsobí. Ak si to uvedomím a pracujem s tým, tak to bude OK. Ale veľmi jednoduchá technika je, aj to poriadne predýchať a uvoľniť svalstvo, ktoré je stiahnuté. To je veľmi rýchla dobrá pomôcka.

(pn)

Laco Kerata má rád rozprávkové pravdy

V jednom rozhovore ste povedali, že inklinujete k fantazmagorickejšej tvorbe. Čo to vo vašom ponímaní znamená?

Nemám rád prvoplánový realizmus alebo naturalizmus, teda niečo, čo je opísané akoby to bolo naozaj, v skutočnosti. Ja mám rád, keď je v akomkoľvek umeleckom diele vidno, že tvorca pohol fantáziou, že si tam dobre povymýšľal. Aby to nebolo len zaujímavé, ale aby to ešte zaujimavejšie hovorilo o tomto svete. Pretože si myslím, že umelecké dielo vôbec nie je skutočnosť, je to obraz o skutočnosti a veľmi sa mi páči, keď vidím ako sa tvorca s dielom pohral, navymýšľal si aj veci, ktoré nie sú pravdivé, ale nejakým spôsobom zapadli do výpovede, ktorú chcel priniesť. To, čo píšem, sú také smutné grotesky. Ako autor si myslím, že divák, čitateľ alebo poslucháč má právo, keď niečo vníma, sa aj zabaviť, či sa priam do sýtosti

vysmiať, ale zároveň by mal za tým dielom niečo cítiť. Cítiť, že sa sním snažím komunikovať, viesť s ním dialóg a nabádať ho: Pozri v akom svete to my zijeme! Nechcem moralizovať, ale poukázať na veci, ktoré mi prekážajú. Avšak takým spôsobom, aby to bolo aj zábavné.

Už v detstve ste si radi vymýšľali a ťahali druhých trošku za nos?

Ja som nebol nejaké priebojné dieťa. Skôr som bol samotárík a introvert a mama ma musela niekedy doslova vyháňať von medzi ľuďmi. Ale fantázia mi dosť výrazne pracovala a pomerne skoro som začal písať básničky a hrať divadlo.

Takže ste si v podstate vytvárali svoj vlastný svet?

Dá sa to tak povedať. Dokonca som ako malé dieťa robil dosť zvláštne veci, napríklad som hore-dolu behal po izbe a predstavoval som si neskutočné veci, akoby som sedel niekde v pracovni a písal. Vtedy som to ešte nijako nezaznamenával, ale fantázia mi pracovala neskutočne.

Nechceli by ste tento fantazijný svet priblížiť aj dnešným deťom?

Už som sa pokúšal pre deti písať a teraz píšem poviedky pre mládež z nonsensovým nádychom. Chcem, aby tento môj svet pochopil aj mladší človek. Prvky absurdity tam samozrejme sú, veď aj napríklad rozprávky sú fantazijné, sú tam veci, ktoré sú nepravdepodobné, ale uveríme im - je to taká rozprávková pravda.

Mňa ako rockového fanúšika zaujalo, že ste pre rozhlas robili preklady textov skupín Led Zepelin, Deep Purple, The Doors a iných. Ako ste sa k tomu dostali?

Keď som mal 14-15 rokov a skoro vôbec sa u nás nedali kúpiť zahraničné platne, úplnou náhodou kúpil bratranec v Prievidzi platňu Deep Purple. Ani sme nevedeli, čo to je, len to malo pekný obal. Pustili sme si to na takom maličkom gramofóne a okamžite nás tá muzika chytila. Odvtedy som sa stal fanúšikom rockovej hudby a hlavne Deep Purple. Od detstva viem po anglicky, takže som rozumel aj textom a veľmi ma zaujali. A celkovo atmosféra tej hudby, v ktorej bola sila, mužnosť aj protest, ma oslovila a oslovuje doteraz. Po rokoch sme sa s dramaturgom Karolom D. Horváthom dohodli, že budeme v rozhlase robiť hudobné poetické klipy, že budeme tieto texty prekladať a potom ich čítať ako poéziu. Veľmi sa mi to páčilo, a keď som tie texty prekladal a ešte hlbšie som do nich prenikal, pretože pri prekladoch musíte angličtinu lepšie pochopiť a následne to dokázať vyjadriť v slovenčine tak, aby to bolo príťažlivé a aby texty nestratili svoju atmosféru, formu, posolstvo. Bola to veľmi zaujímavá práca.

(dj)

Hviezdoslavove prvé kvietky – prviesenky

O Vyšnokubinských prviesenkách informujeme každoročne v ponuke sprievodných podujatí Hviezdoslavovho Kubína. Súťaž vznikla pred 15 rokmi s cieľom ponúknuť najmladším deťom materských škôl a základných škôl možnosť vystúpiť a recitovať pred divákmi v rodisku Hviezdoslava. Odtiaľto spojenie prviesienky, prviesienky – prvé kvietky. Polojubilejný 15. ročník patrilo recitátorom materskej školy Vyšný Kubín, základným škôl z Dolného Kubína a Oravského Podzámku. Vo štvrtok sa k nim vo Vyšnom Kubíne pridala aj dlhoročná úspešná recitátorka, dnes divadelná režisérka Renáta Jurčová. Okrem nej bola hosťom podujatia aj spisovateľka Aležbeta Pániková. Všetci si spoločne zaspomínali na Milenu Zábrženskú, ktorá bola dlhé roky iniciátorkou kultúrnych aktivít Vyšného Kubína.

V minulých rokoch prišli prviesienky pozdraviť mnohí spisova-

telia – Peter Huba, Milan Richter, Ján Beňo, Blažena Mikšíková, Žofia Matisová.

Vyšný Kubín je príjemné miesto, veľmi blízko Dolného Kubína. O rok tam určite bude aj ďalší ročník Prviesienok. Navštívte ich. Atmosféra a prostredie je čarovne Hviezdoslavovské.

Jana Greššová

Cesta je viac ako cieľ

Recitátori v V. kategórii zasiahli veľmi široký vekový diapazón a napriek tomu bol prednes v dospelom veku pre niekoho len premiérou. Napokon nie je dôležité, kedy začneme, ale že sa pokúsime. Pre niekoho je prednes cieľ, pre niekoho cesta. Na otázky, čo ich motivovalo, aby sa zúčastnili súťaže, odpovedali takto:

Nikoleta Palkovičová: Pretože milujem divadlo a som tu aj s našim súborom, tak som tu spojila s prednesom, ktorý mám rada. Recitujem od malička, som rada, že v tom môžem pokračovať, aj keď už nechodím do školy.

Marián Gajdoš: Blíži sa mi osemdesiatka, tak som prišiel ešte poslednýkrát, upevniť si vedomie, že k poézii mám blízko. A zomrela mi manželka nedávno, tak som tú boľáčku prišiel poéziou liečiť.

Radka Hadová: Mňa umelecký prednes vždy fascinoval. Už od základnej školy som recitovala a potom som prestala. Na vysokej škole som o tom znova začala uvažovať, len sa mi povinnosti nakopili... Až keď som prišla do posledného ročníka, som si povedala, že by som to ešte raz chcela skúsiť a symbolicky ukončiť moje štúdium, vzdať hold môjmu rodnému mestu a P. O. Hviezdoslavovi, ktorého meno táto prehliadka nesie.

Lucia Panáčková: Ja som sem šla kvôli Radke Hadovej. Najskôr som podporila ju a potom som si povedala, že to bola aj moja dávná túžba, tak to môžem na „staré kolená“ skúsiť.

Igor Kasala ml.: Kedysi som sa dostal ku G. Corsovi, jeho básni, ale to bolo pred 15 rokmi. A keďže sa venujem divadlu, bola to výzva, aby som objavil hranice medzi prednesom a herectvom. Na to neustále narážam, kdekoľvek prídem, raz hrám, inokedy zase len recitujem.

Anna Kalužná: Motivovalo ma to, že mám toľko rokov ako HK, 65. Venovala som sa vždy deťom, tak som si to teraz chcela užít ako recitátorka.

Ján Galaba: Prišiel som preto, lebo som našiel vhodnú báseň môjmu veku, ktorú napísal Rífus ku koncu svojho života. Ja sa nachádzam asi v jeho vekovej rovine a táto montáž jeho básni mi vyhovovala. To nemôže recitovať mladý človek, len človek so životnou skúsenosťou.

(ep)

Čarovať, čarovať, čarovať

Próza, to sú hlavne príbehy, niekedy vážne a niekedy úplne šialené. A v tom je to čaro literatúry. V akom príbehu, ktorý čítali, alebo recitovali, by sa chceli ocitnúť recitátori IV. kategórie prózy?

Anna Lehotská: V Morskej panne, lebo mám rada ju aj morské víly. Mať chvost a plávať s ním pod vodou, lebo pod vodou je pokoj.

Emma Mikušová: Chcela by som sa dostať do príbehu, ktorý som recitovala. Dievča išlo za čarodajníkom a on mu splnil želanie. To by sa mi páčilo, keby sme mali takého čarodajníka, ktorý nám plní želania.

Nadá Gášeková: V príbehu Harryho Pottera. Mám rada tie príbehy a vždy ma to tak fascinovalo, ako veľa som si pri čítaní mohla predstavovať. A, samozrejme, vždy som chcela vedieť čarovať.

Martin Mihaľov: V mojom absurdno-satirickom príbehu, ktorý som recitoval, sa vyskytoval advokát, chcel by som byť ako on, pretože mal nadhľad a bol optimista.

Martin Bražina: Chcel by som byť Gandalfom z Pána prsteňov, pretože vie čarovať a na tom filme, aj knihe, som vyrastal.

Alex Mihalík: Jedným z cestovateľov v Ceste okolo sveta za 80 dní, pretože by som chcel zažiť také dobrodružstvo.

Nina Gelnárová: Asi by som si vybrala hlavnú postavu z knihy Kto chytá v žite – Holdeňa. Jeho osobnosť ma fascinovala. Tú postavu som nenávidela a milovala zároveň.

Eva Daňová: Vybrala by som si knihu Veľký Gatsby, nakoľko by som chcela byť súčasťou pompéznych večierok, ktoré organizoval. A celkovo by sa mi páčilo žiť v tom čase.

Martin Lorinc: Chcel by som sa dostať do príbehu, ktorý napísal Michail Bulgakov. Volá sa to Psie srdce.

(pn)

Báseň na želanie

V IV. kategórii poézie, sme mohli počuť až 15 prednesov. Recitátori priniesli množstvo rôznych tém, ktoré ich trápia, a ktoré chcú posunúť ďalej – na svojich poslucháčov. Od akého autora by si chceli dať napísať báseň, ktorá by sa zaoberala témou, o ktorej chcú rozprávať? Na túto otázku odpovedajú v ankete.

Nina Olešová: Bola by som rada, keby to bola Maja Vidmar, ktorú som aj teraz recitovala. A témou by bola nesmrteľnosť. Pretože tá téma ma láka odjakživa.

Annamária Csóková: Chcela by som, aby mi Szczepan Kopyt, básnik, ktorého som teraz recitovala, napísal báseň o tom, ako vyhrám Nobelovu cenu za mier. Báseň by obsahovala to, ako som bojovala proti kapitalizmu tak, že som pri tom nadväzovala vzťahy a tvorila mier. Lebo on je tak dosť neomarxistický a dosť vulgárny a zaujímalo by ma, ako by to napísal.

Terézia Kiabová: Vybrala by som si poetku Rupi Kaur a chcela by som aby napísala niečo o mojom potenciáli, o tom, že urobím niečo krásne pre budúcnosť a pre ľudí v budúcnosti.

Pavína Barbaričová: Chcela by som, aby Daniel Hevier napísal báseň o mojom mladšom ja. Asi tak päťročnom. Veľmi by ma zaujímalo, ako by to dokázal opísať – to dieťa vo mne.

Veronika Mészárosová: Asi Válka, mám ho veľmi rada. A chcela by som asi riešiť nejaké politické témy. Myslím si, že sa to stále málo rieši a ľudia by mohli dostať takú facku a uvedomiť sa.

Natália Noskovičová: Chcela by som aby pre mňa napísal báseň Pavol Országh Hviezdoslav. A aby bola o mojom recitačnom géni.

Alžbeta Iglárová: Vybrala by som si Štefana Moravčiča a zaujímalo by ma ako zlepšiť celosvetovú, ale aj moju, budúcnosť na základe chýb z minulosti.

Dominika Nguyen: Bola by som rada, keby mi napísal báseň Reiner Maria Rilke. Nakoľko sa často venoval božstvám. Báseň o bohoch povznášajú literatúru na úplne inú úroveň. A ak by dokázal mňa preveteliť do nejakého boha, tak by to bolo veľmi zaujímavé.

Simona Bočincová: Chcela by som báseň od Buzássyho o tom, že treba rešpektovať ľudí bez ohľadu na to, akí sú – téma predsudkov.

Alfréd Tóth: U mňa sa bijú dva svety. Keby mal niekto napísať o tom duchovnom, o mojom vnútornom vyrovnaní, tak by to bola Míla Haugová. A ak by mal niekto napísať o tom, aká som špina, tak Ivan Kolenič.

Filip Pavúk: Vyberám si Janka Kráľa. Chcel by som, aby napísal báseň o mafiánoch alebo o tej vyššej vrstve ľudí, ktorá hýbe spoločnosťou. Zaujima ma jeho metaforické videnie, aké paralely by využil v tejto modernej dobe.

Jakub Červený: Je mi jedno, aký autor, ale bol by som rád, keby to bolo o rybárčení a aby v tom bolo čo najviac zaujímavých myšlienok.

(pn)

IV. a V. kategória: prehliadka dobrých textov

IV. kategória poézia

Filip Pavuk (K. Rexroth: Nezabiješ) – Recitátor pôsobil sústredene, s vnútornou istotou a podal suverénny výkon. Jeho prejav vyznieval veľmi expresívne, no po určitom čase začal pôsobiť až agresívne. Adresát nemal možnosť uniknúť a vydýchnuť si od dravej apelativnosti, ktorá ho po čase príliš „prevalcovala“. Je to trochu na škodu, lebo recitátorské dispozície má F. Pavuk mimoriadne dobré. Menej by bolo viac.

Helena Čertíková

Nina Olešová (M. Vidmar: Pritomnosť a iné básne) – Príliš zašifrované metafory a obrazy básnickej predlohy sa nepodarilo celkom odkliať a ponúknuť iné, než priamociare vysvetlenie obsahu. Aj to, miestami, prvoplánovo a bez hlbšieho ponoru. Škoda, lebo recitátorka má vynikajúce danosti na náročnú prácu nad a s textom.

Peter Zemaník

Veronika Mészárosová (V. Popa: Vráť mi moje handričky) – Kubinom už v minulosti viac ráz znejúci text V. Popu, z ktorého si Veronika Mészárosová spravila svoj vlastný žensky koncipovaný a ako celok dobre fungujúci výber, je sugestívnou výpoveďou o vzťahu, a v jej interpretácii naliehavo plynie od prvotného konštatovania stavu, cez zápas až po záverečnú výzvu. Dôraz, gradácia a pauza sú základné prostriedky, na ktorých recitátorka stavia, odkázaná – na rozdiel od jej experimentálnych prednesov s rekvizitou a pohybom v predošlých rokoch – tentoraz iba na samotné slovo a jeho silu. Sústredené výpovede sú striedané intenzívnymi plochami. Ak by sa dalo ešte niečo odporučiť: Okrem zápasu s lyrickým „ty“, ktorý dominuje celej výpovedi, by sa ešte dali hľadať ďalšie nuansy v polohách, ktoré reflektujú a charakterizujú vnútro lyrického „ja“, napr. pasáž „Moje handričky z čistého sna...“

Soňa Pariláková

Simona Bočincová (M. Hatala: Dni nespavosti) – Jeden z najoriginálnejších prednesov tohoročného Kubina, aspoň pokiaľ ide o kostým (voľná biela košela, holé nohy, jedna topánka) a rekvizitu (sviečka). Otázka je, či to prednesu pomohlo, alebo ublížilo. Ja som si Simonu vedel veľmi dobre predstaviť aj bez týchto vonkajších (hipsterských?) ozdôb. Možno by dostala ešte väčší priestor nefalšovaná úprimnosť a autenticita jej osobnosti. Aj keď, sviečka v tme ako posledné svetielko nádeje možno nebol zlý nápad.

Richard Veselý

Denisa Oláhová (L. Ferlingetti: Výber z veršov) – Som rada, že vďaka Denise sme mali možnosť vypočuť si v Kubine Ferlingetihov verše, lebo hoci má storočnicu, jeho verše sú aktuálne i dnes. Denisa interpretácia v sebe niesla autorovi príznačnú ľahkosť, uvoľnenosť, nadhľad, miestami i pomätenosť. Myslim si, že Denisa a Ferlingetti sa našli. Recitátorka nastolila smutno smiešnym spôsobom témy, ktoré sa dotýkajú aj dnešnej generácie. V čitateľnom členení textu, presným pointovaním situácií, vyabstrahovaním humoru a jej zámerom akoby „nekomunikáciou“ s publikom mu dovolila nahliadnuť do svojho vnútorného sveta. Mierne ironickou štylizáciou presne predostrela v texte prítomné postoje a vzťahy, len škoda, že najmä v závere, keď hovorí o láske, z tejto štylizovanej polohy nevystúpila a nedopovedala autorovo posolstvo iba za seba. Tým by sa výpoveď interpreta stala ešte nástojčivejšia a zrozumiteľnejšia.

Martina Koval

Klára Halasová (P. Suržin: Oheň a popol) – Suržinove verše v podaní Kláry Halasovej sú intímnu spoveďou vzťahu, ktorý vzplanie, no v tom vzplanutí, či tesne po ňom, mu hrozí i zánik. Je zápasom o trvanie medzi ohňom a popolom. Minimalistické výrazové prostriedky sú podriadené autentickejšej výpovedi. Recitátorka jasne tvorí významy a podtexty atmosféry (strácanie, nádej, vrúcnosť, smútok, tvrdohlavosť...) a drží pozornosť publika. Kladie otázky o uchovaní toho, čo nám bolo darované. Vo vyrovnanej výpovedi by si akurát záverečné strofy žiadali presnejšiu interpretáciu, lebo prednesu chýbala pointa.

Soňa Pariláková

Pavlna Barbaričová (P. Barbaričová: Posledné jarné dni) – Vybrať si do súťaže na HK vlastné verše je vždy veľké riziko. Verim, že si to s plnou vážnosťou uvedomovala aj interpretka, napriek tomu, že sa – zrejme – nestotožnila vždy s autorkou... samozrejme, nemôžem to myslieť celkom vážne, ale nadobudol som dojem, že prevažoval obsah (niekedy slabší) nad formou.

Peter Zemaník

Alžbeta Iglárová (Š. Moravčík: Moravianska Venuša) – Moravčíkova Moravianska Venuša je lyrickým i hravým prechádzaním krajinou i dejinami. Reflexie priestoru i viac či menej viditeľné odkazy na dejiny Veľkej Moravy si žiadajú od recitátora jednak presné poznanie súvislosti a tiež schopnosť vniesť tieto rôzne ponuky autora – pridajme ešte i zvuko-

malebnosť, jazykovú hru a nadsádzku – do interpretácie, a tým rozkrýť skryté súvislosti i pre poslucháča. Táto mnohosť bola, zdá sa, ešte nad sily recitátorky a tak jej prednes ostal viac kultivovaným prerozprávaním veršov ešte bez jasnejšej interpretácie.

Soňa Pariláková

Jakub Červený (B. Kenelly: Tritisic strieborných) – Večný príbeh o zrade a jej cene v špeciálnom írskom zrkadle (a vieme, že Iri sú nám zo všetkých obyvateľov Britských ostrovov najbližší citlivou a otvorenou povahou, náklonnosťou podľahnúť kampaniam a alkoholizmom). Ale je to podstata? Možno už len to, že sa pýtame, stojí za to. Treba sa prispôbiť, podľahnúť, alebo zostať rebelom, samým sebou? Ktorú cestu si vybral Jakub? Reklamná prestávka.

Richard Veselý

Dominika Nguyen (Federico García Lorca: Žalospev nad Ignaciom Sanchezom Mejiasom) – Dominika je skúsená recitátorka, ktorá si vždy dokáže podmaniť celé hľadisko svojou jemnosťou, kultivovanosťou, éterickosťou a prirodzeným prejavom. Vždy vedela bravúrne narábať s lyrickými polohami. Technicky výborne pripravená recitátorka, ktorá dokáže tvorivo pracovať s výrazovými prostriedkami, dynamikou, presne rytmicky členiť text. Žalospev nad Sanchezom Mejiasom plný symbolov metafor a implikovaného tajomstva sa ale s Dominikou (napriek jej recitátorskej vyspelosti) nestretol. Tentokrát sme mohli len matne fabulovať akým posolstvom nás chcela interpretka oslovit.

Martina Koval

Alfréd Tóth (M. Tallo: Vypaľovačka) – Recitátor je po všetkých stránkach disponovaný, čo vo svojom prednese maximálne využil. Jednotlivé časti textu rozohral a rozfarbil prostredníctvom pohybu, výrazného štylizovaného gesta, rytmizácie reči, parlandového spevu a ďalších výrazových prvkov. Jeho prejav bol veľmi expresívny, miestami sa mi zdalo, že spomenuté výrazové prvky až nadužíva, čo niekedy prekryvalo tie, ktoré boli významovo nosné. V bohatstve využitia všetkých výrazových prvkov pôsobil až preexponovane. Možno by bolo účinnejšie niektoré pasáže povedať s menšou dávkou expresivity.

Helena Čertíková

Natália Noskovičová (L. O'Sullivan: Vec krásy) – Je zrejme, že mladí ľudia sa zaujímajú o problémy svojho sveta. Nikdy by mi však nepadlo, že ústrednou témou básne a interpretácie sa môže stať anorexia. Ak by však recitátorka pridala k vybranému textu aj tzv. pridanú hodnotu ďalšieho rozmeru, napríklad zamyslenie nad miestom a úlohami v dnešnej spoločnosti, než len sústredenie na jeden problém, zrejme by to obohatilo aj samotnú interpretáciu.

Peter Zemaník

Nikol Jungová (P. Koyš: Chcem tvoje leto) – Recitátorka má svieži, mladý vyznievajúci prejav, ktorý pôsobí sympaticky. Zvolený text uchopila však príliš lyricky. Hoci premyslene pracovala s výrazovými zložkami reči, bolo cítiť, že sa sústreďuje viac na ne, ako na významové roviny textu. Chýbalo mi väčšie zvnútornenie, ktoré so sebou nesie aj väčšiu presvedčivosť. Zatiaľ sa sústredila skôr na vonkajšiu techniku. Prednes splnila, ale nenaplnila. Potrebuje recitátorsky viac dozrieť – potenciál tu celkom isto je.

Helena Čertíková

Terézia Kiabová (Sylvia Plathová: Tulipány) – Rozkrýť metafory americkej autorky Sylvie Plathovej na pozadí jej príznačnej ťaživej atmosféry sa pokúsila Terézia Kiabová. Recitátorka má schopnosť vidieť obrazy a rýchlo poslucháčov vtiahnuť do Plathovej antropocentrického sveta. Spovedá sa, vo verbálnom prejave je zrozumiteľná, umne narába s výrazovými prostriedkami. No neustále si kladie otázky: Ako Terézia prečítala Plathovej tulipány? Čo pre ňu znamenajú? Kým sú? Nedočkala som si jednoznačne odpovedať. Depresia, stavy beznádeje sa rodia, vznikajú a podliehajú procesom. Gradácia záveru by zasiahla poslucháčov oveľa silnejšie, keby recitátorka neexponovala dramatickosť situácie od začiatku, ale gradovala ju pomaly naprieč celým textom.

Martina Koval

Annamária Csóková (S. Kopyt: Úder) – Automechanická kombinéza, kockovaná košela, áno tento svet je pokazený a treba ho opraviť. To určite. Môžeme nesúhlasiť s nástrojmi, ale o tom je poézia. Beatnici, Jelineková, či dokonca Hviezdoslav (a to siaham len po autoroch z tohoročného HK repertoáru) všetci chcú vášnivo meniť svet, ktorý zabíja ľudí, najmä mladých a bez vášne by nebolo poézia. Ale k poézii patrí aj túžba po pravde a múdrosti. A tá možno chce viac času a dozrievania. Veľa šťastia, Annamária!

Richard Veselý

IV. kategória próza

Nada Gášeková (E. Jelinek: Šešt) – N. Gášeková s textom celkom iste poctivo pracovala. Priniesla dobrú energiu, jej prejav bol živý, výrazný, pôsobil presvedčivo. Žiaľ, napriek výraznému a premyslenému využívaniu všetkých výrazových prostriedkov som sa v texte strácala – unikalo mi významové posolstvo jednotlivých častí, aj celku. Viac som sa sústredila na formálnu stránku prednesu, ktorá bola zaujímavá – no na prvé počutie bol prednes pre mňa nečitateľný.

Helena Čertíková

Anna Lehotská (V. Kostelanskí: Maliar stien) – Tak, ako som si od začiatku užíval obdivuhodnú schopnosť talent recitátorky k navodeniu absurdnej až magickej atmosféry „boja“ reality a predstavou, tak som bol napokon sklamaný z toho, že podľahla úskaliam textu – ktorý sa dal a mal na viacerých miestach skrútiť – a presunula svoj dôraz a interpretačnú intenzitu do reálneho vykresľovania absurdnej situácie, ktorá vyvrcholila takmer javiskovým pokusom o činoherné stvárnenie šialenstva. Úplne mimo podstatu.

Peter Zemaník

Emá Mikušová (L. Petruševská: Dievča nos) – Text L. Petruševskej sa pohybuje na pomedzí alúzie na rozprávku, pripomína i Charmsov absurdný humor, miestami i realistický príbeh či parodickú moraličku. Recitátorka akoby sa nevedela rozhodnúť, ktorú z týchto ponúk si pri interpretácii vybrať a tak občas je v humoristicko-ironickom odstupe, občas však postavy realisticky psychologizuje. Nesporne má rozprávačské dispozície, no pri výstavbe celku by si prednes žiadal presnejšiu prácu s dôrazom, výstavbou celku a najmä rozhodnutie sa, aké posolstvo nim chce poslucháčovi priniesť.

Soňa Pariláková

Martin Bražina (M. Urban: V súmraku) – Vysoko oceňujem dramaturgiu, na ktorej bolo nesmierne veľa práce. Som dokonca presvedčený, že aj recitátor sa poriadne nadrel, kým pochopil všetky súvislosti textu, no podľahol pokúšaniu „staromilských“ intonácií a „lúbivých“ póz v charakterizovaní postáv a situácii. K záveru sa mu začala zlievať aj komplikovaná konštrukcia životopisu ústrednej postavy textu a to ho – napokon – zlomilo.

Peter Zemaník

Martin Mihaľov (Arkadij Averčenko: Opora režimu) – Martin sa opiera o text, ktorý bol jasne zrozumiteľný a pointovaný. Svojim rečnickým talentom a zmyslom pre humor dokázal vykresliť absurdné situácie, ktoré ponúka Averčenkov text. Charaktery postáv v Martinovej interpretácii boli tiež jasne definované a charakterizované. Problém vidím iba v druhej polovici textu, keď sa výpoveď recitátora neposunula do vygradovanej prekvapivej pointy, ale spoľahol sa iba na to, čo prvoplánovo ponúka text bez hlbšieho hľadania jeho možných významov a aktualizáčných posunov.

Martina Koval

Nina Gelnarová (L. Ullmannová: Premena) – Recitátorka siahla po autobiografickom texte a spracovala ho s veľkou mierou citlivosti. Recitovala v mene autorky, s ktorou sa v svojom prednese stotožnila. Zaujímavá bola jemná ironia, s ktorou nás textom viedla. Miestami by sa mi žiadalo prednes trochu viac zvecniť – epické časti interpretačne niest viac v „rozprávačskej“ rovine. Tak by viac mohli vyznieť momenty vnútorného citového zaangažovania sa v ostatných časti textu. Celkovo bol však prejav kultivovaný a sľubný.

Helena Čertíková

Martin Lorinc (S. Vasilenková: Hlúpenka) – Je to smiešne (škríp, škríp), smutné (červené tulipány ako rozbité pery pri Leninových nohách), alebo ssssnáď oboje? Ale možno je to všetko len chaos(ssss). A kto je Hannah? Liečivá vakcína proti hadiemu uštipnutiu.

Richard Veselý

Alex Mihalík (Ajet Gundar-Gošen: Prebúdzanie levov) – O Alexovom rečnickom umení niet pochýb. Dramatickosť textu bola v Alexovom prednese exponovaná od začiatku a možno preto sa v prípade Gošenovho príbehu katarzia nedostavila. Alex nám prezradil príliš skoro, že Ejtanov príbeh nie je sen, je skutočný a nemôže sa skončiť uspokojivo bez výčitek svedomia. Recitátor musí myslieť na poslucháčov a kalkulovať s ich pozornosťou. Napriek tomu verím, že je Alex veľmi sľubným talentom, ktorý nás pri dôkladnej analýze textu ešte v budúcnosti dokáže prekvapiť.

Martina Koval

Eva Daňová (W. Saroyan: Smiech) – Ó, večná škoda zanedbanej zvukovej skúšky. Tam, kde Eva získavala na autenticite, strácala na zrozumiteľnosti a naopak. Skrývanie či odhaľovanie emócií by nemalo byť funkciou akustiky, ale, minimálne v podobe verejného prednesu, dobre zrozumiteľnou, nie iba hádanou súčasťou bolestného dospievania.

Richard Veselý

V. kategória poézia

Nikoleta Palkovičová (P. O. Hviezdoslav: Nový svet) – V prípade Nikolety ma veľmi milo prekvapila objavná dramaturgia. Báseň P. O. Hviezdoslava Nový svet sa na Kubinských javiskách neobjavoval často. Niko-

leta poslucháčov presvedčila o nadčasovosti Hviezdoslavovej tvorby. Prostredníctvom zvoleného textu interpretka predviedla svoje kvality verbálneho prejavu, výborne zvládla náročnosť umeleckej i myšlienkovvej predlohy, a to i napriek často na prvé počutie ťažko zrozumiteľnej archaickej reči príznačnej pre Hviezdoslava. Nikoleta predlohu analyzuje, aktualizácie posúva, presne pointuje, prisne dodržiava veršové presahy, používa správne dôrazy a zreteľne artikuluje. Aj vďaka jej technickej precízности v nás môže jasné posolstvo autora rezonovať i dnes.

Martina Koval

Mária Székelyová (M. Válek: Zem pod nohami) – Aj keď bol recitátorkin prednes trochu poznačený trémou vyznieval pokojne, zvažujúco a pôsobil kultivovane. Recitátorka sa dôsledne opiera o text, dôverovala mu, no chybal jej vlastný výklad, ktorý by do kultivovaného prednesu vniesol viac vnútorného napätia a tak by adresáta väčšími zasiahol.

Helena Čertíková

Marián Gajdoš (I. Krasko, F. Hečko a aj Ferko Urbánek!: Vystaňovalci) – Marián je klasik. Stolička, palica, múdrosť, úprimnosť, čistota. Matka je večná hodnota, ktorá neklesá s vekom, naopak. Sila osobnosti, sila emócie, to je stabilná mena M. G. Ale nie je priskoro skladať zbrane? Nestojí za to skúsiť stále hľadať, či sa nedá ísť ešte ďalej? Dovidenia o rok, Marián!

Richard Veselý

Radka Hadová (S. Plathová: Oco) – R. Hadová si vybrala zaujímavý a náročný text s vnútorným rozporom medzi láskou a nenávisťou k otcovi na pozadí tragických dejinných udalostí. Bola to určite pre recitátorku výzva a zvládla ju. Prejav bol vnútorne zaangažovaný, citlivý, aj keď po čase trochu jednostranný. Miestami by sa mi žiadalo väčšie významové rozkrytie prostredníctvom diferencovanejšieho využívania páuz a premyslenejšej práce s dôrazmi.

Helena Čertíková

Igor Kasal ml. (G. Corso: Manželstvo) – Oceňujem snahu recitátora o uchopenie jemu blízkeho textu. Téma zaviažania sa do stavu manželského sa v istom veku stáva kľúčovou pre všetky generácie. No princíp rebelujúceho autora k nadhľadu a spytovaniu podstaty tohto formálneho záväzku sa vymyká spod kontroly najmä kvôli nedisciplinovanosti recitátora, ktorý dielo prednášal ako voľné rozprávanie na motívy Gregoryho Corsa. Škoda. Lebo aj vďaka tomu stratilo jeho kúzlo osobnosti a prirodzeného rozprávania čaro.

Peter Zemaník

Anna Kalužná (T. Krížka: Zimné listy Lenke) – Poézia T. Krížku má priamočiary, miestami didaktický pátos evokujúci rás. Recitátorka prijíma túto jeho dikciu a predkladá obrazy lesa i jeho transcendentnej metafory viac ako tvrdenia, menej ako vlastné úvahy. Sme poučovaní, nie až tak pozývaní k spoluprežívaniu. I tento pietny odstup spolu s ukolí-savajúcim združeným rýmom spôsobil, že interpretácia samotnej recitátorky a jej názor k poslucháčovi celkom neprišli. Za zavázenie stojí i vhodnosť rámcovania prednesu spevom tematicky príbuzných ľudových piesní... Akú majú v prednese funkciu? Prinášajú nejakú pridanú hodnotu?

Soňa Pariláková

Ján Galaba (M. Rífus: Ako stopy v snehu) – Rozhovor s Rífusovou poéziou je pre recitátora vždy veľkou výzvou i rukou podanou k hlbkam. Ján Galaba zostavil pre svoj prednes montáž z básní sumarizujúcich životnú púť, zoradil v nej motívy plynúceho času, sklonku života, hodnotenia vykonaného diela i vďačnosti voči Bohu za darované. Tematicky montáž funguje, dramaturgicky je však otáznou či je prípustné využiť pri úprave textu nie len spájanie básní a vynechanie istých veršov, ale na niektorých miestach i zasahovať do básnikových veršov pridaním slova, spojky, preskupením verša v inom poradí, či tento postup už neprekračuje licenciu recitátora. Miesta, ktorým venuje Jána Galaba v interpretácii dostatok zvnútornenej pozornosti zaznievajú autentickou výpoveďou prežitého a práve kvôli myšlienkovkej hutnosti Rífusovej poézie by možno bol býval stačil i kratší výber, aby sa recitátor mohol viac pristavovať a zamýšľať.

Soňa Pariláková

V. kategória próza

Lucia Paničková (P. Rankov: V druhej osobe) – Takmer sa mi žiada odpísať hodnotenie z prednesu Corsovoho Manželstva, pretože aj Lucia Paničková sa dopustila prehršku voči autorovi tým, že jednak preložila jeho literárny subjekt do prvej osoby ženského rodu – čo by som ešte dokázal akceptovať – ale rovnako sa dopustila voľnej tvorby textu a dokonca priamej reči, ktorá nielenže limitovala ju samotnú, ale predovšetkým poslucháča. Nedokázala do detailov využiť potenciál skvelej predlohy, aby navodila atmosféru neustálej bdelosti pred sledovaním „vyššej moci“. Nezadefinovala, kto je „vyššia moc“ a ani to, z akkej perspektívy nám pohľad na príbeh ponúka.

Peter Zemaník

Lektorský zbor pre detský prednes v zložení
Zuzana Jurigová Kapráliková
Mgr. Marta Vilhanová
Mgr. Ingrid Zachorecová

Navrhujú zaradenie recitátorov do pásiem takto:

I. kategória

Zlaté pásmo

Lýdia Mikušáková, Košice
Klaudia Jandurová, Nižná
Rastislav Henek, Púchov
Lucia Hudáková, Žilina
Belo Kováčik, Banská Bystrica
Margarétko Hvozdíková, Nitra
Samuel Klímek, Toporec

Strieborné pásmo

Filip Korim, Lovinobaňa
Kristína Farbová, Partizánske
Frederik Martinus, Bratislava 2
Matúš Kralovič, Bratislava 4
Darja Mačingová, Malá Ida
Soňa Pavlovčíková, Komárno
Nadja Huščavová, Trnava

Bronzové pásmo

Teo Svitana, Stará Lubovňa
Klára Jurášová, Senica

II. kategória

Zlaté pásmo

Adela Leibiczerová, Spišská Nová Ves
Filip Lašák, Hriňová
Alex Koniček, Bratislava 1
Samuel Holly, Nitra
Roman Thor Vítek, Poprad

Strieborné pásmo

Hanka Plšková, Vinodol
David Polan, Košice
Mária Valentová, Hrnčiarovce nad Parnou
Liana Oláhová, Lučenec
Adam Simušiak, Prievidza
Terezia Bajtošová, Trnava
Alžbeta Piňková, Humenné

Bronzové pásmo

Lesia Paulíková, Martin
Viktória Borovská, Myjava
Rebecca Mrázová, Pezinok
Michaela Hrbčeková, Lúčky

III. kategória

Zlaté pásmo

Hana Hvozdíková, Nitra
Natália Oltmanová, Levice
Terézia Dibdiaková, Zákamenné
Eva Oľhová, Martin
Ondrej Pršo, Banská Bystrica

Strieborné pásmo

Laura Slamková, Pezinok
Natália Pašková, Trenčín
Dominika Ďuricová, Veľký Krtíš
Arian Tahzib, Košice

Bronzové pásmo

Norbert Jakubek, Vranov nad Topľou
Barbora Rožnayová, Trnava
Tamara Benčová, Prešov
Michal Iľfka, Bratislava 3
Branislav Lacko, Košice
Annamária Mikulová, Chynorany
Matej Kubiš, Hlohovec

**Protokol o výsledkoch
súťaže v umeleckom prednese poézie a prózy
65. Hviezdoslavov Kubín**

Odborná porota v zložení
Predseda: Mgr. Soňa Pariláková, PhD.
Členovia: Doc. PhDr. Helena Čertíková
 PhDr. Peter Zemaník
 Mgr. art. Martina Majerníková-Koval
 MUDr. Richard Veselý

navrhuje
udelenie cien a zaradenie do pásem takto:

IV. kategória umeleckého prednesu poézie

1. miesto: Veronika Mészárosová, Levice
 Vasko Popa: Vráť mi moje handričky, prel. Ján Ondruš
 Pedagogička: Mgr. art. Renata Jurčová

1. miesto: Alfréd Tóth, Košice
 Alfréd Tóth – Michal Tallo: Vypaľovačka
 Pedagogička: Mgr. Eva Grohová

2. miesto: Denisa Oláhová, Modrý Kameň, okr. Veľký Krtíš
 Lawrence Ferlinghetti: Výber z veršov, prel. Vojtech Mihálik
 Pedagóg: Mgr. art. Cyril Páriš

3. miesto: Klára Halasová, Vranov nad Topľou
 Pavol Suržin: Oheň a popol
 Pedagogička: Mgr. Viera Pasulková

Čestné uznanie: Simona Bočincová, Považská Bystrica
 Marián Hattala: Dni nespavosti
 Pedagogička: PhDr. Valéria Bošková

Jakub Červený, Nové Zámky
 Brendan Kenelly: Tritisic strieborných
 Pedagóg: Rastislav Červený

Filip Pavuk, Košice
 Keneth Rexroth: Nezabiješ
 Pedagogička: Mgr. Marta Vilhanová

Zlaté pásmo

Veronika Mészárosová, Levice
 Alfréd Tóth, Košice
 Denisa Oláhová, Modrý Kameň, okr. Veľký Krtíš
 Klára Halasová, Vranov nad Topľou

Strieborné pásmo

Simona Bočincová, Považská Bystrica
 Jakub Červený, Nové Zámky
 Filip Pavuk, Košice
 Natália Noskovičová, Pezinok
 Terézia Kiabová, Banská Bystrica
 Annamária Csóková, Veľký Meder, okr. Dunajská Streda
 Dominika Nguyen, Košice

Bronzové pásmo

Nicol Jungová, Nová Dubnica, okr. Ilava
 Pavlína Barbaričová, Skalica
 Nina Olešová, Bratislava 4
 Alžbeta Iglárová, Námestovo

IV. kategória umeleckého prednesu prózy

1. miesto: Martin Lorinc, Tvrdošín
 Svetlana Vasilenko: Hlúpenka
 Pedagóg: Mgr. Jaroslav Broz

2. miesto: Nina Gelnarová, Trnava
 Liv Ullmannová: Premena
 Pedagogička: Mgr. Blanka Blesáková

3. miesto: Martin Mihaľov, Humenné
 Arkadij Averčenko: Opora režimu
 Pedagogička: PhDr. Éva Jacevičová

3. miesto: Nada Gášeková, Levice
 Elfriede Jelinek: Šesť
 Pedagogička: Mgr. art. Renata Jurčová

3. miesto: Anna Lehotská, Bratislava 4
 Václav Kostelanskí: Maliar stien
 Pedagogička: Mgr. art. Janka Mikitková

Zlaté pásmo

Martin Lorinc, Tvrdošín
 Nina Gelnarová, Trnava
 Martin Mihaľov, Humenné
 Nada Gášeková, Levice
 Anna Lehotská, Bratislava 4

Strieborné pásmo

Eva Mikušová, Trenčín
 Alex Mihaľik, Nové Zámky

Bronzové pásmo

Martin Bražina, Modrý Kameň, okr. Veľký Krtíš
 Eva Daňová, Trnava

V. kategória umeleckého prednesu poézie

1. miesto: Nikoleta Palkovičová, Malacky
 Pavol Országh Hviezdoslav: Nový svet
 Lektor: Mgr. art. Peter Weinciller

2. miesto: Radka Hadová, Banská Bystrica
 Sylvia Plathová: Oco

3. miesto: Marián Gajdoš, Chynorany, okr. Partizánske
 Ivan Krasko – František Hečko: Vystahovalci
 Lektor: Ján Podoba

Čestné uznanie: Ján Galaba, Nitra
 Milan Rúfus: Ako stopy v snehu

Zlaté pásmo

Nikoleta Palkovičová, Malacky
 Radka Hadová, Banská Bystrica
 Marián Gajdoš, Chynorany, okr. Partizánske

Strieborné pásmo

Ján Galaba, Nitra
 Igor Kasala mI., Prešov

Bronzové pásmo

Anna Kalužná, Čadca
 Mária Székelyová, Levice

V. kategória umeleckého prednesu prózy

1. miesto: neudelené

2. miesto: neudelené

3. miesto: Lucia Panáčková, Banská Bystrica
 Pavol Rankov: V druhej osobe

Zlaté pásmo

Lucia Panáčková, Banská Bystrica

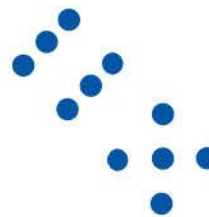
Strieborné pásmo

Nezaradené

Bronzové pásmo

Nezaradené

**Protokol o výsledkoch
súťaže recitačných kolektívov a divadiel poézie detí
65. Hviezdoslavov Kubín**

Odborná porota v zložení
Predseda: Mgr. Peter Jankú, PhD.
Členovia: Mgr. art. Matej Moško, PhD.
Mgr. art. Alena Lelková
PhDr. Lubomír Šarik
Mgr. Jaroslav Broz

navrhuje udelenie cien a pásem

Zlaté pásmo

Hlavná cena

Detský divadelný súbor Únikový východ pri Základnej umeleckej škole, Veľký Krtíš
Anna Semková: Umelec pod Vankúšom
Réžia: Silvia Svákusová

Cena poroty

Detský recitačný kolektív Úsmev pri Základnej škole s materskou školou, Babin
Pavol Orságh Hviezdoslav: Zuzanka
Réžia: Anna Kurčinová, Ivana Kurčinová

Strieborné pásmo

Osobitné ceny

Tote tam pri Základnej umeleckej škole A. Cigera, Kežmarok
Daniel Hevier: Papučový futbal
Réžia: Emília Šavelová

Detský divadelný súbor ATĎ pri Základnej škole Z. Strnadovej-Parákovej, Žiar nad Hronom
Daniel Hevier: Smútok za Johnom Lennonom
Réžia: Peter Luptovský

Bronzové pásmo

Regetka pri Základnej škole, Ruskov
Daniel Hevier: Veľké myšlienky malého človeka
Réžia: Valéria Sinčáková

Trnky brnky pri Katolíckej škole sv. Mikuláša, Prešov
Tomáš Janovic: O cestovaní nosa Dlhonosa z paneláku na Island
Réžia: Zita Sedláková

Druháci pri Základnej umeleckej škole na Vrbenského, Bratislava 3
Pavol Orságh Hviezdoslav: Zuzanka Hraškovie
Réžia: Filip Čechovič

Hlučné ticho pri Základnej škole Valentína Beniaka s materskou školou, Chynorany
Daniel Hevier: Rozprávka pre dospelých
Réžia: Jana Lauková

Ku-för pri Základnej škole J.A.Komenského, Komárno
J.Prévert – M.Válek: ... tí, čo sa ukrývajú, zažívajú zvláštne veci...
Réžia: Katarína Ďurčová, Lubica Mrázová

Nominácia na Scénickú žatvu:

Detský divadelný súbor Únikový východ pri Základnej umeleckej škole, Veľký Krtíš
Anna Semková: Umelec pod Vankúšom
Réžia: Silvia Svákusová

Odporúčanie na Scénickú žatvu:

Detský recitačný kolektív Úsmev pri Základnej škole s materskou školou, Babin
Pavol Orságh Hviezdoslav: Zuzanka
Réžia: Anna Kurčinová, Ivana Kurčinová

**Lektorský zbor pre detský prednes v zložení
rotokol o výsledkoch
súťaže recitačných kolektívov a divadiel poézie mládeže a dospelých
65. Hviezdoslavov Kubín**

Odborná porota v zložení
Predseda: Mgr. Peter Jankú, PhD.
Členovia: Mgr. art. Matej Moško, PhD.
Mgr. art. Alena Leľková
PhDr. Lubomír Šárik
Mgr. Jaroslav Broz

navrhuje udelenie cien a pásem

Zlaté pásmo
Hlavná cena

Divadelný súbor 1918 pri Základnej umeleckej škole, Malacky
Pavol Országh Hviezdoslav: Krivoprisažník
Réžia: Peter Weinciller

Cena poroty

Divadelný súbor Bebčina pri Základnej umeleckej škole Štefana Baláza, Nová Dubnica
Sławomir Mrożek: Nuda
Réžia: Miriam Martináková

Strieborné pásmo
Osobitné ceny

DS Tote tam pri Základnej umeleckej škole A. Cigera, Kežmarok a DS Trma vrma pri Základnej umeleckej škole a Spojenej škole na Letnej ul. Poprad
Kol. autorov: Som
Réžia: Emília Šavelová a Alena Váradyová

Studňa pri Základnej umeleckej škole Dr. Janka Blaha, Skalica
Kol. autorov: Máš to!
Réžia: Jana Kotalová a kolektív

Bronzové pásmo

Divadelný súbor Fireball pri Základnej umeleckej škole L. Fullu, Ružomberok
Etgar Keret: Pezachson
Réžia: Anna Mišurová

Divadlo Štefana Kvietika, Veľký Krtíš
Cyro Pářiš – Juraj Matiaš: Janik
Réžia: Cyro Pářiš

Nominácia na Scénickú žatvu:

Divadelný súbor 1918 pri Základnej umeleckej škole Malacky
Pavol Országh Hviezdoslav: Krivoprisažník
Réžia: Peter Weinciller

Odporúčanie na Scénickú žatvu:

Divadelný súbor Bebčina pri Základnej umeleckej škole Štefana Baláza, Nová Dubnica
Sławomir Mrożek: Nuda
Réžia: Miriam Martináková

Počujem vložky šušať v nočnom tichu
a ráno pre ne volám sanitku.
Umelec s čajom, čo má príchut'
snov, ktoré chytá beznádejne na nitku.
(jkb)

DDS Únikový východ pri ZUŠ, Veľký Krtíš
Anna Semková: Umelec pod vankúšom

Poetika (či poézia?) všedného života

V bežnom, každodennom živote si neuvedomujeme príčinnosť vzťahov, nezaoberáme sa existenciálnymi otázkami opytujúcimi sa na našu prítomnosť v prirodzenom svete. Navyše, každá generácia reflektuje prítomnosť medzi dvoma pólmi vnímania: na jednej strane je to veda či konvencia získaná vzdelaním, na druhej strane vnútorná výstavba spontánneho obrazu, predstavy o skutočnosti.

Mladá autorka Anna Semková vo svojich veršoch vynáša zo svojho vnútra na povrch odrazy (ukrývané ako svetielka) farebného sveta poetiky a poézie, ktorá sa zmocňuje prítomnosti inými prostriedkami ako sú kauzálne vzťahy. Sú ako Umelecky vníma očami mladého dievčaťa príšernú priemernosť a všednosť až uniformitu ľudských vzťahov. Tieto vnútorné predstavy sprítomňuje na javisku Detský divadelný súbor Únikový východ pri ZUŠ vo Veľkom Krtíši s názvom Umelec pod vankúšom.

Generačnú poetickú spoveď o potrebe vnímať svet komplexne ako údel vyjadrujúci všetky stránky skutočnosti predvzdvajú v podobe príbehu dievčatá rovnakého veku. Toto generačné splývanie sa odráža na presvedčivosti výstavby javiskového obrazu.

Pod kolotočom z rozbitých farebných sklíčok kaleidoskopu sa odkryla obrazová a kinetická metafora obnažujúca a zviditeľňujúca sivosť, všednosť sveta (sivé košele) a plastickú vrstvenatosť pohľadu na obyčajné javy cez optiku nie farebného klamu, ale zmnožovania označenia skutočnosti. Točiaca sa konštrukcia vytvára blízkejú svet fantázie, ale súčasne je aj „vesmírnou sústavou“ poetického vnímania, ktoré sa kontrakticky vymedzuje voči konvenčnému vnímaniu sveta vedou a vzdelaním.

Stredom poetického vesmíru nie je Slnko a okolo neho obiehajúce planéty, ale krehká ľudská duša produkujúca obežnice fantázie, imaginácie a ozvláštnenia skutočnosti. Interpretky vytváraním logickej pohybovej kreácie a manipulácie s predmetmi poukazujú na potrebu vnímania mladého človeka okolím.

Nielen sivá farba košiel, ale vytváranie obrazu o mlčiacej, nepočujúcej a nehovoriacej prítomnosti núti mladého človeka ponoriť sa do hĺbok vlastného ja, poukázať na seba a svoje miesto v živote komunity. S hlavou pod vankúšom si môžeme predstaviť čokoľvek. Táto zatemnenosť je interpretovaná ako šepot kolektívnych recitátívov, ktoré s personalizáciou postáv spája tematika koláže jednotlivých básní. Hrdinkou sa stáva vždy niektorá iná dievčina kolektívu, teda každá má v sebe potenciál vidieť svet inak.

Čo všetko sa schematizuje? V konzumnej spoločnosti sa aj tradičné oslavy Vianoc stávajú klišéovitým gyčovým obrazom, z ktorého sa vytatil obsah a ostal len prázdny rituál. Nie je to výsmech, ale karikatúra, ktorá smeruje z javiska do hľadiska. Režisérka Silvia Svákusová komponuje obraz rytmicky a dislokuje príbeh pod kolotoč fantázie. Súčasne sa farebné sklíčka stávajú pohľadom, ktorý sa nedá preniesť na celok spoločnosti.

Na chvíľu sa premenia interpretky z ľudí na veci, lepšie – na poschodový panelák. Nepotrebujú opis ani pomôcku mimo priestor, v ktorom účinkujú. Vytvorí túto skratku časti za celok cez svoje telo. No farebné, iné, plastické a umelecky zmocnenie sa skutočnosti musí vyrastať z vnútornej potreby. Nestačí ponúknuť farebné skielko. Až keď sa zbavia obrúče všednosti, odchodia sivú, zvieravú kazajku a pod ňou sa objaví farebné tričko, teda inak videná a reflektovaná skutočnosť. Tomuto pohľadu trochu vzdoruje hudobný sprievod a záverečná pesnička odkazujúca ku skutočnosti, ktorá nebola predmetom inscenovania. Aj gesto akým sa interpretky závajú svojej „všednej kože“. Nie je také dôsledné ako gesta a konanie vnímame v iných častiach inscenácie.

Inscenácia potvrdila, že svet mladosti, túžby po inakosti nie je výsledkom veku, ale vnútornej potreby vidieť realitu v iných súvislostiach, teda v iných farbách. A to inscenácia ich pred diváka predkladá.

Lubo Šárik, porotca

**Hovoríme s režisérkou
Silviou
Svákusovou**

Ako vznikala vaša inscenácia?

Tak ako každý rok – hľadáním. Hľadali sme texty, hľadali sme tému. Nevedeli sme nájsť ani jedno ani druhé. Potom sme objavili básne Anny Samkovej, veľmi mladej, ale veľmi šikovnej autorky, víťazky viacerých literárnych súťaží. A s nimi prišla aj téma. Skĺbilo sa to, sadlo to a zrazu sme vedeli, o čom chceme hrať. A hlavne to bolo pre dievčatá veľmi aktuálne, momentálne asi najväčší vnútorný problém, ktorý riešia.

Autorka predlohy, Anna Samková, má 14 rokov. Bola to výhoda, že dievčatá pracovali s textom svojej vrstovníčky?

Jednoznačne. Bola to veľká výhoda, pretože vníma svet podobnými očami ako ony. Veľké plus bolo aj to, že toto dievča je umelecky veľmi vyspelé, píše veľmi krásne a tým som bola spokojná ja aj deti.

Vaša inscenácia mala jednoduchú, ale výraznú výtvarnú, či scénickú zložku. Kto bol jej autorom?

Bol to náš spoločný nápad. Vychádzalo to z myšlienok, ktoré sme chceli dostať von a z toho, že sme sa bavili o rôznych optikách, ktoré majú umelci, a ktoré sa dosť výrazne odlišujú od nazerania na svet neumeleckej, uniformnej masy. Práve preto sme postupne prichádzali na tie sklíčky, znázorňujúce práve tú bohatú a farebnú optiku umelca.

(dj)

*Za šekel s kožkou. Kakao.
A bez pokožky za pol.
Ja som si Barta zapol
Prasiatko ma čakalo.
(jkb)*

DS Fireball pri ZUŠ L. Fullu v Ružomberku
Etgár Keret: Pezachson

Pokladnička namiesto rodiny

Poviedka izraelského spisovateľa Etgara Kereta Rozbiť prasiatko inšpirovala mladý ružomerský súbor k vytvoreniu divadla poézie. Pôvodne prozaický epický útvar prešiel rukami ich režisérky umnou fragmentáciou do štruktúry, ktorá sa stala dobrým podkladom na poetickú divadelnú prácu. Ide o príbeh dieťaťa túžiaceho po konkrétnej hračke, kým rodičia mu namiesto nej kúpia darček praktický. Keramická pokladnička je síce spolužiakom na smiech, ale dieťa si k nej postupne nachádza citový vzťah. To, prečo tomu tak je, otvára dôležité témy o stave súčasnej rodiny.

Aktuálnosť predlohy však v prípade súboru Fireball narazila na vek ružomerského kolektívu. Predloha by svojim príbehom, spôsobom rozprávania a reáliami svedčala mladšej vekovej kategórii detí. Drevené stolčeky a keramické prasiatko boli jedinými rekvizitami inscenácie a putovali v rôznych znakových premenách jednotlivými situáciami príbehu. K nim trochu nesúrodo pribudli rekvizity imaginárne (kakao, mince...) Niektoré situácie boli budované ako metafory a javiskové obrazy jasne a zrozumiteľne, iné menej (napr. kúpanie prasiatka v rieke). Menší priestor estrádnej sály miestami narušil naskúšané mizanscény a spôsobil kom-

pozičnú nečistotu (stoličky v kukuričnom poli).

Tému inscenácie sa napriek tomu podarilo sprostredkovať čitateľne, veľmi dobre fungovala kolektívna súhra a dievčatá chválime za prirodzený fyzický i rečový prejav a kultivované individuálne výkony. Už teraz sa tešíme, ako svoj potenciál využijú pri ďalšej tvorivej práci.

Alena Lelková, porotkyňa

Hovoríme s režisérkou Annou Mišurovou

Ako vznikla táto inscenácia?

Základné korene má v minuloročnej tvorivej dielni, ktorú v Bystrej organizovalo osvetové stredisko v Banskej Bystrici. Tam poviedku priniesol lektor Števo Foltán. On nám dal prvotnú myšlienku, a keď sme sa potom s deťmi rozhodovali, čo by chceli hrať, jednoznačne padla voľba na prasiatko. Potom sme sa rozprávali o vzťahoch rodičov s deťmi i o situácii v Izraeli a snažili sme sa hľadať hlbšie významy a popasovať sa s tým.

Bolo vidieť, že dievčatá inscenáciu intenzívne prežívajú. Zapájali sa do procesu tvorby aj ony?

Áno zapájali. Napríklad po krajskej súťaži, kde nám porota vytkla niektoré veci, ony samé prišli s množstvom vlastných nápadov, ako to vygraďovať, čo ešte do toho vložiť, aby to bolo, čo najlepšie, aby sme odstránili vytykané nedostatky. Napriek tomu, že sa divadlu poézie venujú pomerne krátko, sú nesmierne tvorivé, majú kopec nápadov a ja si to veľmi vážim.

V inscenácii ste výrazne reflektovali proces vytvárania si citového vzťahu. Nakoľko sú pre dievčatá vzťahy dôležité?

Sú pre ne veľmi dôležité. Snažia sa, aby vzťahy boli pevné a pretrvávali. O to viac, že si ony i ja uvedomujeme, že sú to hodnoty, ktoré sa akoby v poslednom čase čím ďalej viac strácali, že priateľstvá sú stále povrchnejšie. Preto sme sa snažili poukázať na potrebu a hodnotu skutočného priateľstva. A ak sme oslovili, čo len jediného človeka, tak som nesmierne rada a vidím v tom obrovský potenciál.

(dj)

Živé prenosy

Ak nemáte to šťastie, že budete na 65. Hviezdoslavovom Kubine od stredy až do soboty od rána až do noci, priame prenosy si môžete pozrieť na facebooku <https://www.facebook.com/60Hakac> a youtube <https://youtu.be/zyddsUU6VZQ>.

65. Hviezdoslavov Kubin / Info č. 5 / Redakcia: Dušan Jablonský, Pavol Náther, Eva Pršová / Foto: Michal Lašut / Založenie: Maroš Randjak / Šéfredaktorka: Zuzana Račková / Vydali: Národné osvetové centrum (www.nocka.sk) a Mestské kultúrne stredisko v Dolnom Kubine (www.mshsdlk.sk)

*Tak trochu estráda a trochu tragika.
Tak ako život, kým ho žiješ.
A vo chvíli, keď sviečka zablíka,
čínohra bude z poézie.
(jkb)*

Divadlo Štefana Kvietika, Veľký Krtíš
Cyro Páriš – Juraj Matiaš: Konik

Slovenská ľudová estráda s prvkami gréckej tragédie

Upozorňujem ctených čitateľov, že budem veľmi osobný a nasledujúce názory sa nemusia stotožňovať s názormi ostatných členov poroty...

Divadlo Štefana Kvietika sa piatok večer v divadelnej sále predstavilo inscenáciou Cyra Páriša a Juraja Matiaša Janík. Herecky, režijne ale aj dramaturgicky či scénograficky mimoriadne disponovaný súbor (áno, hovorí zo mňa závisť dlhoročného amatérskeho divadelníka) vkročil do ešte nie veľmi prebádanej krajiny. Bol to pokus odvážny a v istom zmysle aj potrebný. Ak už pre nič iné, tak preto, že vyvolal živú a zaujímavú diskusiu, ktorá určite neskončí týmto krátkym hodnotením inscenácie. Základným problémom predstavenia Janík je pre mňa jeho žánrové ukotvenie v oblasti divadla poézie, ktoré, napriek tomu, že nemá zreteľné ohraničenie, si ja dosť široko vykladám ako tvar, ktorý používa výraznú obraznosť (najmä metaforu), básnickú skratku a simultánne radenie jednotlivých motívov, z ktorých vznikne scénická „báseň“. V inscenácii Janík však z môjho skromného pohľadu zreteľne prevažujú činoherné inscenačné postupy. Už v prológu (pre mňa v jasnej expozícii) sa na úplne otvorenom javisku uprostred piatich pňov so svietlujúcimi sviečkami odohrá čarovanie protagonistky pod dohľadom troch čiernych postáv, nazvime

ich pracovne Sudičkami, ktoré si však, na rozdiel od tých gréckych (nazvime ich pracovne Moiramí) v samotnej inscenácii uvedomia, že sa samy sebe hnusia: „Čo sme to len nakonali?“ Takto komentujú tragické udalosti, najmä smrť hlavnej hrdinky. Vtedy sú už len obyčajnými dedinskými klebetnicami, ale svoju úlohu v klasickej kompozícii tragédie si už splnili. Prešli a ovplyvňovali aj kolíziu (aj Janík je svedkom súložie svojej lásky s Ďurkom), krízy (Ďurko uprednostní slobodu), peripetie (Janík znásilňuje) aj katastrofy (smrť hrdinky). Pre mňa dokonca nastáva aj povestná aristotelovská katarzia, ktorú vyvolá dievčatko na konci inscenácie.

Za zmienku stoja aj osviežujúce príjemne jemne parodizujúce narážky (Hájnikova žena) ktorých humor je oveľa príjateľnejší ako ten nefunkčný typu „Aleluja, haleluja... by chto nima peniaze odpália mu chujá...“ by inscenácia mohla pokojne aspirovať na porovnanie s tým lepším priemerom klasickej činohernej amatérskej produkcie.

Napokon, aj samotní tvorcovia jednotlivé časti explicitne priamo na javisku pomenúvajú ako dejstvá, čo je pre mňa signálom, že koncepcia bola naozaj zamýšľaná činoherne.

Jarko Broz, porotca

Hovoríme s režisérom Cyrom Párišom

Ako vznikol text k tomuto predstaveniu?

Na texte sa pracovalo asi 3 mesiace. Bola to zaujímavá práca, počas ktorej som sa dozvedel veľmi veľa o zvykoch a obyčajach Hon-tu, konkrétne Plachtiniec v okrese Veľký Krtíš. Text je tiež popretkávaný Hviezdoslavom a kolážou z Hájnikovej ženy. Snažili sme sa to všetko zosúladiť takým jemným Šulikovským spôsobom Záhrady a myšlienkou Neprebudeného.

Pôsobíte v okrese Veľký Krtíš, kde skrží divadlo prinášate miestnym pohľadom na ich starobylé zvyky. Ako na to reagujú?

Čo sa týka zvykov a obyčají, tak miestni reagujú veľmi pozitívne. Horšie je to už s videním daného príbehu. Všetky naše predstavenia majú v sebe kus skutočných udalostí. A existujú ešte pamätníci, ktorí si na ne pamätajú. A, žiaľ, reprodukovanie minulosti sa nie vždy sa to stretne s porozumením.

Život je krutý a na dedine je niekedy aj krutejší.

Dedina bola zvláštna tým, že tam sa veci vždy vybavovali veľmi priamočiaro. Keď sa niečo udialo, nejaký problém, tak sa vyriešil, pre nás možno kruto, ale pre nich veľmi jednoznačne. Keď sa chlapi pohnevali, tak sa pobili do krvi. Ale hneď každý vedel, na čom je. Počul som mnoho príbehov, napríklad, keď na svadbe manželia nejedli ešte ani svadobnú polievku a už nevestu pred tým zneuctil družba v senniku. A toto sú skutočné udalosti, ktoré sa diali na dedinách.

Ako sa pracuje s divadelným kolektívom, kde sú herci v rozmedzí 7 až 70 rokov?

Aj s tými najmladšími, aj najstaršími, sa pracuje úplne rovnako. S veľkou pokorou vnímam, že oni sú ochotní so mnou pracovať. Moja réžia niekedy prináša aj veľa emócií a expresívnych slov. Ale napriek tomu, oni, aj keď to nie je ich práca, vždy prídu na skúšku s radosťou a plným nasadením. Ochotník sa od profesionála odlišuje mnohými vecami, ale túto jednu – dôslednosť a zodpovednosť, majú rovnakú. A to si na nich cením najviac.

(pn)

*Slnko ako zlatá minca
nakreslená miesto ovečky.
Čakajú len na Malého princa:
človekovia, ba aj človečky.
(jkb)*

Studňa pri ZUŠ Dr. Janka Blaha, Skalica
Máš to!

Čo leží na dne Studne?

Odpovieme skôr, než budeme pokračovať: poznanie. Poznanie vnútornej sily a schopnosti človeka ostať slobodnou, integrálnou a nezávislou osobnosťou napriek tomu, že nás farebnosť povrchnosti sveta náramne pohlcuje. Hľadanie slnka je hľadaním spôsobu osvetlenia reality v tieni a jej predstavenia na scéne. Studňa pripravila montáž veršov niekoľkých autorov, ale jeho os tvorí princíp hľadačstva Malého princa. Štvorica dievčat a dvojica chlapcov v kontaktnom priestore poskytujúcom živý kontakt s interpretmi svojou telesnosťou, jej premenou a výrazom či prácou s detailom, odkrývajú podstatu nášho sociálneho sveta. Je nim ľudské vnútro, duša či centrum mentálnej osobnosti citlivo vnímajúcej okolitý svet cez objektív vlastnej kreativity.

Sociálny svet sa predstavuje cez detailné zvýraznenie gesta, teda svet ľudí ako ho vidí mladý, hľadajúci chlapec. A čo veľký protagonist? V istej fáze sa stáva „fackovacím panákom“, teda ide o situáciu, v ktorej sa dve dievčatá odčlenia z anonymity davu a konkretizujú presvedčiacou metódou faciek. Akt je smiešny, ale zároveň aj metaforicky účinný – obnažuje skratovú reakciu, hľadanie a potvrdenie vlastnej pravdy aktom násillia.

Nič by sa však nemohlo uskutočniť bey bezprostredného interpretačného nasadenia celého kolektívu. Je vidieť, že konkrétnosť situácii vyplýva z jasnej predstavy režisérky, ale aj interpretiek. Poznanie, ktoré sa k divákovi dostáva v kvapkách humoru, nadsádzky a karikatúry vytvoril pútavý a presvedčivý obraz o svete, ako ho vidia mladí Ľudia v súčasnosti. Nie Exupéryho Malý princ, ale mládenec zo Studne nám obnaží prostú pravdu: kto nehľadá, nič nenájde. O toto poznanie ide súboru zo Skalice, toto poznanie nám v divadelnej skratke bez okrás a javiskových cifrulí priamočiaro s humorným nadhľadom sprostredkoval súbor Studňa zo Skalice.

Pútavý javiskový tvar sa odvíja od zmysluplnej dramaturgickej montáže textov. Cez ne sa sprítomnila sila interpretačnej invencie účinkujúcich. Hra a práca, humorné a vážne niekedy preskočia časovú os. Teda nezabudnime sa vrátiť do sveta detských predstáv, lebo v ich farbách vidíme skutočnosť inak. Nie horšiu ani lepšiu, ale hrou spútanú radosť z prítomnosti vo svete bytia. Aj o tom vypovedá inscenácia Máš to! zo Skalice. O ceste od detstva k dospelosti a naopak. Tým je hra a schopnosť hrou porozumieť svetu okolo nás. Mladí nám nerozumejú? Kdeže! My sme zabudli na svoje detstvo! Hrajme sa s významom, neobávajme sa, že sa zosmiešnim. Skaličania nám ukázali cestu.

Ľubo Šarik, porotca

Hovoríme s režisérkou Janou Kutalovou

Ako vznikala inscenácia?

Veľmi pomaly. Nevybrali sme si súvislý text, ale najskôr sme robili nejaké scény, etudy a potom sme k tomu hľadali adekvátne texty. Veľký podiel na tvorbe mali študenti, pretože je to tak trochu o nich, ja som prispela časťou dospelosti a dospievania. Posunuli nás aj postupové kolá a pripomienky porôt, na základe, ktorých sme niektoré veci doplnili, niektoré zmenili a niektoré vyčistili, až sme dospeli k tomu, čo dnes diváci videli. Myslím si, že teraz je to v zrozumiteľnejšej podobe, ako to bolo pôvodne.

Kontrast medzi detstvom a dospelosťou je pomerne častým námetom inscenácii. Čím je, podľa vás, táto téma taká lákavá?

V úplných začiatkoch nás inšpiroval Malý princ, ktorý oslovuje deti i dospelých. Ale nechceli sme, aby to bolo len o ňom. Moji študenti, keď prídu na hodinu, sa chcú v prvom rade porozprávať a často preberáme ich zážitky s dospelými, dobré aj zlé. Tak sme to dali dokopy a snažili sme sa poukázať na veci, ktoré ich v kontakte so svetom dospelých trápia.

Je to s nami dospelými až také zlé?

Oni nás nevidia až tak zle. Len keby sa dospelí niekedy dokázali premôcť, zahráli sa s nimi, porozprávali sa, venovali sa im. To by možno stačilo. Pretože, podľa toho, čo počúvam, začína byť problém, že deti sú často samé. Týmto prestavením sme chceli dospelých trochu pričať, aby sa nad tým zamysleli, aby dali deťom pocítiť, že o ne majú záujem, že ich majú radi a sú tu pre nich.

(dj)

Pozvánka na Beniakové Chynorany

Občianske združenie Beniakové Chynorany pozýva na slovenský festival poézie. XXVI. ročník festivalu sa uskutoční v dvoch kolách - výberové kona sa uskutočnia v novembri v Košiciach, Banskej Bystrici, Modre, Liptovskom Mikuláši a Topolčanoch. Celoslovenské finale bude 6. - 8. decembra 2019 v Chynoranoch. Informácie na: toposveta@toposveta.sk alebo info@rkcpd.sk.
www.beniakovechynorany.sk

*V kostole – divná vec:
štyri devy, jedna perina
a ešte jeden živý kostlivec.
A všetko sa to krásne prelína.
(jkb)*

**Divadelný súbor 1918 pri ZUŠ, Malacký
P. O. Hviezdoslava: Krivoprisažník**

Náročný Hviezdoslav a pôžitok textom

Hviezdoslavove texty nie sú na porozumenie jednoduché a ani báseň Krivoprisažník čitateľovi nepomáha. Na začiatku príbehu sa dozvedáme, ako richtár Hanno skončil, až potom sa retrospektívou vraciame k jeho príbehu. Priamo v básni je viacero časových skokov, ktoré tiež v spojení s typickým Hviezdoslavovským jazykom a slovnou zásobou komplikujú čítanie s porozumením pri tejto epickkej básni.

Tvorcovia zo ZUŠ v Malackách sa divadlom nesnažia Hviezdoslava prerobiť či obohatiť o ďalšiu poetickú rovinu. Báseň Krivoprisažník interpretujú so scudzujúcim odstupom. Herci hrajú hercov, ktorí hrajú Hviezdoslavovu báseň. V texte pritom nezmenili až na pridanie jednej vysvetľujúcej repliky takmer nič. Celý scudzujúci princíp sa ukazuje iba v konaní. Herci pohľadmi vyzývajú svojich kolegov na ilustrovanie veršov, či hľadajú spôsoby porozumenia Hviezdoslavovým slovám a vyvolávajú tak v sále salvy diváckeho smiechu.

Divadelníci z Malaciek ponúkajú divákovi nahliadnutie do procesu tvorby a zdieľajú s nimi svoje neporozumenie. Diváci zažívajú pôžitok z textu, ktorému by inak mohli mať problém porozumieť. Na takto vystavanom pôdoryse si tvorcovia môžu dovoliť pridať k príbehu svoj vlastný koniec. Keď sa kostolné paničky reprezentujúce verejnosť práve nepozerajú, kostlivec Hanno sa predsa len uloží do zeme (pod perinu).

Režisér Peter Weinciller má tento typ divadla rád a často ho vo svojich réžiách používa. Podobne pracoval napríklad aj v minuloročnej dvojinscenácii Mister Taylor a Bubáci či pri Erbenových Svadobných košeliach (obe pripravil s divadlom Dominus z Močenka). Takáto podoba divadelnosti však má rada aj Petra Weincillera – diváci sa vďaka smiechu zoznamujú s ťažkým Hviezdoslavovým textom a aj tí, ktorí už podobné Weincillerove réžie videli, odchádzajú z divadla obohatení o nové javiskové nápady, ktoré režisér so svojimi hercami vymyslel.

Matej Moško, porotca

Hovoríme s režisérom Petrom Weincillerom

Tvorcovia majú zväčša tendenciu pristupovať k bardom, ako bol baľko Hviezdoslav s posvätnou úctou, ba niekedy až s pátosom. Vy ste sa vybrali úplne inou cestou. Prečo?

Mne osobne je nadhľad a humor a myslím si, že je potrebné hľadať cestu k priblíženiu takýchto autorov mladým ľuďom spôsobom, ktorý je pre nich atraktívny, vtipný, pútavý. Keď ich tvorbu a témy v nej trochu odľahčíme, tak k nim získajú bližší vzťah, prestanú byť pre nich straškom a následne sa k nim budú radi vracaať.

Ako ste postupovali? Mali ste text a hľadali formu, alebo ste mali tému a hľadali k nej adekvátny text?

Ja som Hviezdoslava režíroval už niekoľkokrát na amatérskych i profesionálnych pódiumoch a musím sa priznať, že popri jeho vážnych a ťažkých textoch, som objavil aj niekoľko takých, ktoré majú v sebe obrovský humor. Myslím si, že Hviezdoslav mal veľký zmysel pre humor a to je vidno aj v tomto texte. Zdal sa mi vhodný preto, lebo má v sebe prvky strašidelnosti, ale aj humoru, nadhľadu a úsmevu nad životom. Na druhej strane však dvíha aj varovný prst a nabáda ľudí, aby si dali pozor na svoje konanie, svoju morálku, pretože ich môže v budúcnosti dobehnúť.

Aj keď text vznikol pred vyše sto rokmi, poukazuje na neduhy, ktoré nás trápia aj dnes. Sme nepoučiteľní?

Veľkosť autorov, ako Hviezdoslav, Shakespeare, Molière a iní, je v tom, že sú nadčasoví. Nech si ich texty zoberiete v akejkolvek dobe, sú stále aktuálne. Niekedy mám dojem, že aktuálnejšie, ako texty súčasné. A ukazujú, že sme asi naozaj nepoučiteľní a dokola opakujeme stále tie isté chyby.

(dj)

Pri príležitosti 65. ročníka Hviezdoslavovho Kubína vyslovujeme podakovanie za dlhoročnú spoluprácu pri organizovaní súťaže Hviezdoslavov Kubín

Organizátori krajských a okresných prehliadok

Hviezdoslavovho Kubína

Viera Slivová, Trenčianske osvetové stredisko, Trenčín
Jarmila Hnatová, Malokarpatské osvetové stredisko, Modra
Jarmila Slezáková, Záhorské osvetové stredisko, Senica
Dagmar Rusnáková, Divadlo Jonáša Záborského – útvar osvetovej činnosti, Prešov
Eva Štofčíková, Liptovské kultúrne stredisko, Liptovský Mikuláš
Jana Svetlovská, Žitnoostrovské osvetové stredisko, Dunajská Streda
Dušan Jablonský, Stredoslovenské osvetové stredisko, Banská Bystrica
Daniela Polášová, Trnavské osvetové stredisko, Trnava
Lucia Vetrecinová, Zemplínske osvetové stredisko, Michalovce
Božena Slanínková, Kysucké kultúrne stredisko, Čadca
Ľuba Bašová, Považské osvetové stredisko, Považská Bystrica
Irina Nováková, Ľubovnianske osvetové stredisko, Stará Ľubovňa
Mária Pajzinková, Podduklianske osvetové stredisko, Svidník
Mária Janotíková, Oravské kultúrne stredisko, Dolný Kubín
Milada Bolyosová, Novohradské osvetové stredisko, Lučenec
Cyril Páriš, Hontiansko-ipeľské osvetové stredisko, Veľký Krtíš
Slavka Prevendarčíková, Regionálne osvetové stredisko, Levice
Zuzana Pintérová, Krajské kultúrne stredisko, Nitra

Organizátori celoštátnej prehliadky, porotcovia, režiséri a redaktori

Ingrid Zachorecová, Hurbanovo
Helena Čertíková, Bratislava
Jaroslav Broz, Nižná
Zuzana Račková, Bratislava
Pavol Náther, Bratislava
Peter Jankú, Bratislava
Soňa Pariláková, Prešov
Peter Zemanik, Banská Bystrica
Ľubomír Šárik, Rimavská Sobota
Eliška Sadíleková, Rajka
Marta Vilhanová, Košice

Eva Reiselová, Bratislava
Anica Brokešová, Levice
Eva Pršová, Banská Bystrica
Martina Majerníková-Koval, Bratislava
Richard Veselý, Londýn
Patrik Lančarič, Pezinok
Marica Harčariková, Košice
Janka Pelešová, Bratislava
Juraj Heger a vydavateľstvo Slovart, Bratislava
Literárne informačné centrum

Spoluorganizátori, dlhoroční členovia prípravného a organizačného tímu

Miroslav Mikolášik, Dolný Kubín
Mgr. Roman Matejov, Dolný Kubín
Tatiana Šišková, Bratislava
Nora Nosterská, Bratislava
Michal Švento, Dolný Kubín
Andrea Barienčíková, Dolný Kubín
Eva Lofajová, Dolný Kubín
Michal Lašut, Martin
František Dobija, Dolný Kubín

spoluorganizátori

Oravské múzeum P.O.Hviezdoslava
Oravská knižnica Antona Habovštiaka
Oravské kultúrne stredisko
Matica slovenská, miestny odbor Dolný Kubín
Základná umelecká škola P. M. Bohúňa
Gymnázium P. O. Hviezdoslava, Dolný Kubín
Obec Vyšný Kubín
ŠZŠ pre telesne postihnutých, Dolný Kubín
a všetkým sponzorom a ubytovacím zariadeniam v meste Dolný Kubín

Za hlavného organizátora Mestské kultúrne stredisko Dolný Kubín

Jana Greššová, riaditeľka

Za odborného garanta Národné osvetové centrum

Jaroslava Čajková, predsedníčka súťaže a programovej komisie

